

РОЗДІЛ 1. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

Бахметьєв Андрій Євгенійович

Особливості використання політичних технологій на президентських та парламентських виборах 2019 р.

УДК 323.21 (4776)
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-6.1>

Бахметьєв Андрій Євгенійович
аспірант кафедри
політичних наук і права
ДВНЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
вул. Старопортофранківська, 26,
Одеса, Україна

У статті розглядається специфіка використання виборчих технологій на президентських та парламентських кампаніях 2019 року.

Обґрунтовано, що саме 2019 рік став моментом переосмислення виборів в українській політичній сфері, оскільки медійні технології змогли перемогти адміністративний ресурс та довести свою ефективність.

Визначено, що кампанії цього року кардинально відрізнялись від усіх попередніх виборчих кампаній, що проводилися в Україні: нові канали комунікації із виборцями зробили її винятковим явищем в історії українського виборчого процесу. Однак, попри наявність медіа технологій, політики продовжують використовувати застарілі маніпулятивні технології.

Зосереджено увагу на тому, що однією з головних проблем розвитку політтехнологій в Україні було використання старих технологій адміністративного ресурсу, або невдале копіювання західного підходу до проведення передвиборчих кампаній, без врахування особливостей українських реалій.

Показано, що саме процес віртуалізації не лише сформував нові форми організації публічної комунікації та аналітики у політиці, а й призвів до кардинальної зміни в порядку організації її проведення виборів.

Визначено особливості виборчих технологій, які використовувались на виборах 2019 року.

Показано, що підготовка і проведення виборів – це своєрідний так званий «момент істини», хай і розтягнутий у часі. Організацією виборів країна перевіряється на наявність або відсутність демократії, влади закону, політичної культури, свободи і відповідальності.

Підсумковано, що аналіз застосування різноманітних виборчих технологій та їх прийомів як за кордоном, так і в Україні показує, що кінцевий результат виборів для тієї чи іншої політичної сили залежить не стільки від їх арсеналу, як від дотримання базових методологічних принципів їх розробки та застосування. Перспективи еволюції технологічної моделі виборчого процесу в Україні розвиваються в позитивному напрямку і пов'язані з поступовими змінами у масовій свідомості.

Ключові слова: політичні технології, політична комунікація, засоби масової інформації, політична свідомість, громадська думка, виборча стратегія.

Вступ. Після отримання незалежності Україною вже понад 30 років влада робить кроки щодо демократизації виборчого процесу, але все це ще не привело до бажаного результату. Однією з ключових проблем стало те, що прискорення розвитку, характерне для сучасного високотехнологізованого суспільства, надає грандіозні можливості для розробки ефективних технологій впливу на свідомість та поведінку людей, посилюючи ризики маніпуляції. Соціальні конвенції щодо використання технологій не встигають сформуватися, що є для професійної спільноти серйозним викликом.

Підсумки виборів глави держави, парламенту – «момент істини» у будь-якій країні. Для чинної влади це відкриття справжнього ставлення до неї з боку свого народу. У день оголошення результатів виборів вона звільнюється від самообману, навіть якщо і перемагає, – їй стають очевидними реальні масштаби «народної довіри», а у випадку програшу – оцінка того, що було зроблене нею в роки каденції. Підсумки виборів фокусують ефективність виборчих штабів і засто-

сованих ними технологій впливу на електорат. Аналітикам підсумки виборів дають змогу переконатися у їхній прогностичній здатності.

Криза політтехнології в Україні показала щонайменше три важливі речі. Перше – обмеження конкуренції у політичному полі призвело до деградації політичного цеху. Друге – свою роль відіграла потреба кваліфікованої регіональної експертизи. Третій важливий висновок – адміністративний ресурс не гарантує результату.

Підготовка і проведення виборів – це своєрідний так званий «момент істини», хай і розтягнутий у часі. Організацією виборів країна перевіряється на наявність або відсутність демократії, влади закону, політичної культури, свободи і відповідальності.

В Україні 2019 року черговий президентський і достроковий парламентський «моменти істини» відбулися за названими вище параметрами і критеріями. Несподівані підсумки цих виборів залишаються серед топ-тем політичної публіцистики, яка неминує робить детальний аналіз бага-

тьох питань актуальним як в теоретичній, так і в практичній площині.

Мета та завдання. Метою є виявлення специфіки застосування виборчих технологій в Україні на прикладі президентських та парламентських кампаній 2019 року.

Для реалізації цієї мети ставляться такі задачі:

1) визначити домінантні напрями формування виборчих технологій на виборах 2019 року;

2) виокремити за допомогою компаративістського підходу базові риси сучасних виборчих технологій, які застосовувались на виборах;

3) виявити особливості застосування виборчих технологій в електоральних кампаніях України 2019 року.

Методи дослідження. Системний метод був застосованим при розгляді виборчих технологій як цілісного організму з чіткою внутрішньою організацією компонентів, які перебувають у взаємодії з навколишнім середовищем, реагуючи на суспільні вимоги та підтримку; метод «case study» дозволив зрозуміти специфіку застосування виборчих технологій в українському електоральному процесі; структурно-функціональний метод дав можливість виявити основні функції виборчих технологій у виборчому процесі; компаративний метод сприяв виявленню основних тенденцій розвитку виборчих технологій, ролі партійної системи, специфіки програм партій.

Результати.

Сьогодні українське суспільство характеризується змінами, які полягають у переході до демократичного політичного режиму не тільки де-юре, але й де-факто. Проходя цей шлях, українське суспільство долає низку економічних, соціальних та політичних проблем. Саме за цих умов актуальною є проблема впровадження ефективної процедури досягнення легітимності державної влади – демократичних, прозорих виборів. В дньому контексті виборчі технології виступають одним із інструментів легітимації політичної влади.

Головною метою виборчих технологій повинно бути забезпечення вільних, прямих, рівних виборів. Саме в цій легітимній площині кандидати на виборні посади повинні проводити свої виборчі кампанії.

Варто зауважити, що вибори не обмежуються лише актом голосування. Вони проходять в межах виборчої кампанії, в якій застосовується цілий комплекс процедур і заходів для формування органів державної влади та місцевого самоврядування. Суть політичних відносин в демократичних державах розкривається через зв'язок суспільства і влади, народу і держави.

Під час виборчої кампанії електорат зазнає значного впливу політичних сил, які спонукають віддати за них свій голос. Провідна роль у цьому впливі належить виборчим і комунікаційним техно-

логіям. Важливим завданням виборчих технологій є досягнення консенсусу між кандидатами і виборцями. Перші отримують владу, а другі забезпечують своє представництво у владних органах.

Більшість вчених зміст поняття «виборчі технології» інтерпретують залежно від досліджуваного аспекту процесу виборів.

В.Ф. Нестерович зазначає, що виборчі технології – це система заздалегідь продуманих, запланованих, а також спонтанно використовуваних заходів, планів, процедур, технічних та інформаційних засобів для забезпечення успішного висунення кандидатів та їх обрання. Нечесне ведення виборчої кампанії прийнято позначати сленговим терміном «брудні виборчі технології» [4, с. 52–53]

У свою чергу, О.І. Соловйов трактує виборчі технології як «сукупність послідовно застосовуваних процедур, прийомів та способів діяльності, спрямованих на найбільш оптимальну та ефективну реалізацію цілей та завдань конкретного суб'єкта у певний час та у певному місці» [7, с. 423]. Тобто, на думку цитованого автора, політичні технології призначені для ефективного вирішення політичними суб'єктами своїх завдань та обов'язків у рамках встановлених нормативних правил через черговість рішень, дій, ресурсів. За допомогою політичних технологій відбувається відпрацювання та впровадження різних способів досягнення влади та управління громадською думкою.

Варто зауважити й цікаву думку К. Свекли, який розглядає політичні технології як «сукупність методів і систем дій, спрямованих на досягнення певного політичного результату. Вони неодмінно застосовуються у виборчих кампаніях. І дуже часто в цій ситуації притаманна досить агресивна форма впливу» [6, с. 219].

Таким чином, виборчі технології розглядаються як складний комплекс прийомів та способів проведення кампаній у ході виборів. Загалом щодо виборчих технологій оформилися дві основні трактування – широка та вузька. У широкому трактуванні виборчі технології – це комплекс заходів, спрямованих на набуття легального статусу в політичній системі, наділеного владними та ресурсними повноваженнями. У вузькому трактуванні виборчі технології розуміються як напрацьовані тактичні прийоми боротьби за голоси громадян між претендентами у процесі виборів.

У політичній науці та практиці не існує єдиної думки щодо типології виборчих технологій.

Однією з найбільш популярних класифікацій виборчих технологій є класифікація, яка базується на підставі їхньої відповідності загальним демократичним принципам організації та проведення виборів, правовим і моральним нормам, політичній етиці. Відповідно до цього критерію виборчі технології поділяються на легальні, нелегітимні, нелегальні [5, с. 171].

Легальними є, насамперед, технології, які відповідають чинному законодавству. До таких технологій можна віднести застосування пропорційної виборчої системи на виборах народних депутатів України 2019 року. Вона «полягає в тому, що розподіл представницьких мандатів здійснюється пропорційно до кількості голосів, поданих за кожну партію» [1, с. 35].

Однак, як показала ретроспектива українських виборів, масштабного застосування зазнали саме нелегальні виборчі технології, які прямо порушують норми виборчого законодавства. З правової точки зору – це негативна тенденція завойовування визнання серед опонентів та голосів електорату, а з політичної – це агітація, яка стовідсотково спрацює, та захід убезпечення себе від небажаного програшу на виборчій арені.

Аналіз виборчих компаній в Україні, в тому числі виборів 2019 року, дозволяє відзначити такі негативні особливості використання політичних технологій:

1) запозичення зарубіжних технологічних прийомів, внаслідок чого на національний ґрунт переносяться найпростіші і навіть примітивні їх різновиди без адаптації до політичних реалій країни, що, закономірно, знижує їхню ефективність;

2) безпрецедентне втручання органів виконавчої влади у електоральний процес, що виявляється у використанні нею різних видів адміністративного ресурсу (тиск на виборчі комісії і навіть ЦВК, зняття з виборів або судове переслідування неугодних кандидатів, маніпуляції та фальсифікації при підрахунку голосів, організація так званих «каруселів», «контрольованого голосування», підкупу виборців тощо);

3) переважання «брудних» технологій, некоректної та агресивної реклами та «чорного» PRa;

4) використання телебачення, друкованих та електронних ЗМІ, соціальних мереж у маніпулятивних цілях, що ускладнюють вироблення у населення стійких раціональних орієнтацій у політиці (засилля політичних ток-шоу на TV, маніпулювання опитуваннями та рейтингами, поширення «комунікативного шуму», відвертого наклепу, фейкових повідомлень тощо).

Варто зауважити, що поширеною становиться і технологія «двійників», використання адміністративного ресурсу та побудова «сіток». Це можна вилістити до найбільш популярних виборчих технологій, які використовувались політиками всіх рівнів на виборах 2019 року.

Сутність технології «двійник» полягає саме в тому, що на виборах висувається і реєструється кандидат, прізвище, ім'я та по батькові, посада, місце роботи та інші дані якого майже повністю збігаються з даними того кандидата, проти якого висувається двійник. Іноді «основному» кандидату протистоять 3-4 особи з однаковими прізвищами.

У науковій літературі називають окремі ознаки кандидата-двійника: підбирається зі схожим прізвищем, іноді навіть ім'ям та ім'ям по батькові, як і в суперника; є самовисуванцем; ідентичне ім'я або по батькові відповідно до алфавіту стоїть раніше ніж ім'я основного кандидата. Попри те, що технологія «кандидат-двійник» є малоєфективною з приводу дієвості та досить фінансово затратною, з плином часу ускладнюється й поширюється і, як результат, спрацює [2]. Незважаючи на те, що виборча технологія «двійник» є досить складною і фінансово затратною, ця технологія поширюється, набирає обертів і навіть модифікується.

Так, в умовах парламентських виборів 2019 р. основним було навіть не прізвище кандидата, а назва організації (політичної партії), яку він представляв. З огляду на це з'явився новий вид двійників, які дублюють не прізвище чи інші персональні дані кандидата, а назву політичної партії, реєструючи співзвучну юридичну особу (громадську або благодійну організацію, приватне підприємство, товариство з обмеженою відповідальністю тощо) та реєструючи себе її керівником або працівником. Умовно цю технологію можна назвати «Організація-двійник».

Наприклад, в окрузі № 37 (м. Кривий Ріг) було зареєстровано відразу п'ять безпартійних самовисуванців, які використовували бренд «Слуги народу», назвавшись представниками Громадського руху «Слуга Народу», Громадської організації «Громадський рух «Слуга Народу», ПП «ЗЕ! Слуга Народу», Громадської організації «Слуга для народу» та приватного підприємства «ЗЕ! Слуга народу». Загалом, понад 90 самовисуванців балотувалися в 55 одномандатних виборчих округах і видавали себе за представників підприємства або організації «Слуга народу» чи (значно рідше) «Голоси». Поліція відкрила 34 провадження за фактом незаконного використання брендів партій [9].

Отже, «двійник» – це виборча технологія, за якої на виборах висувається і реєструється кандидат, ПІБ, посада, місце роботи та інші дані якого майже повністю збігаються з даними кандидата, проти якого висувається двійник. Цю технологію спрямовано на маніпулювання людською пам'яттю та підсвідомістю. Виборець навіть не підозрює, що є не активним суб'єктом виборчого процесу, а лише засобом досягнення неправомірної цілі. Найбільшого розквіту технологія досягла на виборах до парламенту України 2019 року, коли серед кандидатів партії «Слуга народу» просто губились прізвища тих, хто реально провів агітаційну роботу.

Іншою виборчою технологією, яка активно використовувалась не лише у 2019 році, а й впродовж усієї історії виборів в незалежній Україні, є технологія адміністративного ресурсу.

Виборчий процес у демократичній країні передбачає відсутність будь-якого незаконного адміністративного впливу на виборчий процес, мається на увазі заборона використання адміністративного ресурсу як виборчої технології. Наявність чи відсутність застосування цієї технології є одним із головних індикаторів ступеня демократичності України. Хоча поняття «адміністративний ресурс» з'явилося нещодавно, наявність владних важелів у руках однієї партії та неприпустимість обговорення й у результаті неухильне виконання було відоме ще за СРСР. Ці командно-адміністративні традиції та принципи успадкувала, дещо в сучасному вигляді, українська система організації влади.

М.В. Афанасьєва умовно виокремлює позитивну та негативну сторони адміністративного ресурсу. Позитивна сторона полягає в тому, що посадова особа використовує своє право на здійснення владних повноважень, що не є правопорушенням. Негативна сторона, у свою чергу, – це дії державного службовця, які межують з порушеннями норм Закону України «Про державну службу» і Закону України «Про запобігання корупції» [3, с. 183].

Варто зауважити, що у західній виборчій практиці та теорії таке поняття, як «адміністративний ресурс», відсутнє, його аналог називають чітко – «механізм втручання у виборчий процес». Тобто використання адміністративного ресурсу є практикою, яка притаманна виключно для авторитарних режимів або країн пострадянського блоку.

Наприклад, під час позачергових виборів народних депутатів України 2019 року Житомирський міський голова С. Сухомлин, Віце-прем'єр-міністр Г. Зубко узяли участь у відеозверненні на підтримку кандидата в окрузі № 62 [9].

Підкуп голосів чи побудова «сіток» стала одним із найбільш популярних та класичних технологій для багатьох українських політиків, оскільки дозволяла у найбільш короткий термін гарантувати собі необхідний результат на виборах.

Сітка – спосіб скуповування голосів виборців за допомогою створення розгалуженої мережі агітаторів, завдання яких за допомогою гречки або інших «стимулів» переконати якнайбільше людей проголосувати за потрібного кандидата.

Сітку можна збудувати з нуля, а можна купити вже готову. Її створюють за телефонними базами, базами Пенсійного фонду або через різні акції – типу укладання договорів соціальної допомоги, записи на зустрічах з виборцями та інше. Як правило, сітка створюється з пенсіонерів та незможних виборців, а також з тих, хто вже неодноразово продавав свої голоси на виборах і готовий зробити це ще раз.

Деякі дослідники вважають, що використання «чорних» (незаконних) і «сірих» (аморальних) виборчих технологій – це хвороба «перехідного періоду», яка зникне у процесі подальшого станов-

лення демократії та громадянського суспільства. У країнах західних демократій на шляху таких технологій ставали більш-менш стійкі законодавчі норми та моральні принципи, єдині правила електоральної боротьби для влади та опозиції, наявність публічних майданчиків для вираження альтернативних думок та програм. Відсутність усіх цих факторів у сучасній Україні обмежує перспективи демократизації як виборчого, так і політичного процесу загалом. Вибори, які не супроводжуються народженням нових ідей, не здатні призвести до оновлення еліти, перетворюються на чисту боротьбу технологій.

У той самий час, не дивлячись на повальне використання старих технологій, виборчим кампаніям 2019 року була притаманна віртуалізація та активізація молоді.

Активізація молоді та повальне використання медіатехнологій (Facebook, YouTube, Instagram) зробили кампанії дуже динамічними і вони все більше нагадували шоу з елементами маркетингу. Все це спостерігалось в країні, якщо вірити дослідженню «3D-профілі учасників президентських виборів-2019», проведеному соціологічною компанією «Центр прикладних досліджень» [8].

Так, за даними дослідження, 73% українців віком від 18 років активно цікавляться політикою. Тобто відбувається «омолодження» інтересу до політики – найактивнішою електоральною групою поряд із пенсіонерами та 55+ стає група 35-44 роки. При цьому Фейсбук як джерело отримання новин випередив традиційні онлайн-ЗМІ. Так, з Фейсбуку інформацію одержують 49 % виборців, а з онлайн-ЗМІ – 43,5% [8]. Сьогодні складно знайти українських політиків, які не використовують онлайн-платформи для спілкування з виборцями, насамперед Facebook.

Ці цифри свідчать про зростання недовіри до традиційних ЗМІ та підвищення ролі неформальної комунікації. Особливо це очевидно у віковому розрізі, у категорії до 35 років, де Інтернет займає впевнене перше місце як канал отримання новин про політику, причому із значним відривом лідирують соціальні мережі.

У категорії 35-44 років інтернет сприймається практично на рівні з телевізором, після 45 років частка інтернету як джерела інформації знижується, основним каналом комунікації є телевізор. У групі 65+ із телевізором конкурують газети [8]. Саме цим можна пояснити високий рейтинг Володимира Зеленського, який зміг чітко зрозуміти запит суспільства та відповідати йому. Адже не дарма основна частина його кампанії відбувалась онлайн.

Результати цієї президентської кампанії показали, наскільки нові тенденції впливають на перебіг виборів та визначають подальший розвиток виборчого процесу.

Досвід американських та європейських політичних Фейсбук кампаній показує, що головне правильно вибрати аудиторію та таргетувати на неї ті меседжі, які підходять саме їй. «Килимове бомбардування» Фейсбук рекламою робить політика впізнаваним в мережі, і дуже часто лайки конвертуються в голоси.

За слушним визначенням Л. Іванова, «політика нині здійснюється в PR-агентствах, в телестудіях і на концертних майданчиках. Власне, управління та політика наприкінці ХХ ст. розійшлися так само, як розійшлися виробництво і економіка. Наслідком цього стає зміна характеру політичного режиму – масової демократії» [2].

Запровадження нових технологій має за мету спростити виборчий процес, однак головною метою є підвищення довіри суспільства до цих технологій. При цьому запровадження інновацій має мати чітку і прозору мету, щоб знівелювати будь-які сумніви у чесності та прозорості виборчого процесу.

Висновки. Отже, нові технології зіткнулися із традиційними практиками, що склалися десятиліттями, і результати виборів 2019 та 2020 років показали, що нові технології ефективніше, ніж старі методи використання адміністративного ресурсу. Вибори більше ніколи не будуть такими, як раніше, все змінилося, і хто відстане від цих змін – ризикує залишити політичний Олімп. Віртуалізація вже змінила інституційне спілкування та структуру взаємовідносин між виборцями та політичними партіями.

Результати насамперед президентських і меншою мірою парламентських виборів 2019 р. в Україні можуть оцінюватися у парадигмі як випадковості, так і закономірності. Парадигма випадковості зручна своїм дозволом на ухилення від пояснення причин, мотивів і чинників підсумку цієї виборчої кампанії. Однак в українському випадку результати виборів 2019 р. не можуть пояснюватися спрощеним посиланням на непередбачуваність, яка на повсякденному рівні є поясненням випадковості. Підсумки виборів в Україні–2019 мають розглядатися як закономірний наслідок її попереднього розвитку – і не тільки періоду незалежності, а й етапів, що передували їй, коли формувалися архетипи політичного і громадянського сприйняття та осмислення світу, історичних умов і обставин буття.

Аналіз застосування різноманітних виборчих технологій та їх прийомів як за кордоном, так і в Україні показує, що кінцевий результат виборів для тієї чи іншої політичної сили залежить не стільки від їх арсеналу, як від дотримання базових методологічних принципів їх розробки та застосування.

Перспективи еволюції технологічної моделі виборчого процесу в Україні розвиваються у позитивному напрямку і пов'язані із поступовими змі-

нами в масовій свідомості. Рано чи пізно маніпулятивні технології виявляють свою сутність та цілі, що неминуче призведе до падіння реальних рейтингів політиків та партій, які їх використовують. Водночас необхідні усвідомлені зусилля демократично орієнтованих цивільних структур, незаангажованих журналістів та громадськості щодо посилення правового регулювання виборчого процесу, розроблення юридичних санкцій проти використання адмінресурсу, підкупу, наклепів та інших технологій, що спотворюють сенс та демократичні функції виборчого процесу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Батан Ю.Д., Стадник О.І. Реформування систем місцевих виборів в Україні в контексті європейського досвіду. *Журнал східноєвропейського права*. 2020. С. 32–43.
2. Іванов Д. Віртуалізація общества. URL: http://lib.ru/POLITOLOG/ivanov_d_v.txt.
3. Конституційне право України / за заг. ред. М.В. Афанасьєвої, А.А. Єзерова. Одеса : Юридична література, 2017. 256 с.
4. Нестерович В.Ф. Виборча кампанія: Словник сленгових термінів та виразів. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. С. 52–53.
5. Перемога на виборах: технології, кампанії, принципи / за заг. ред. М.Д. Городка. Київ, 2016. 264 с.
6. Свекла К.А. Функціональні особливості виборчих технологій та їх вплив на масовість. *Актуальні проблеми політики*. 2015. № 56. С. 219–221.
7. Соловьев А.И. 2014. Политология: политическая теория, политические технологии. Москва : Аспект Пресс. 575 с.
8. Соціологічне дослідження «3D-профілі учасників президентських виборів-2019». URL: <https://cpd.com.ua/uk/prezydentski-reitingi/>.
9. Фінальний звіт КВУ за результатами спостереження за позачерговими виборами народних депутатів України 21 липня 2019 року / ВГО «Комітет виборців України». URL: <http://catcut.net/hsHJ> (дата звернення: 01.02.2021).

REFERENCES:

1. Batan Yu. D., Stadnik O. I. (2020) Reformuvannia system mistsevykh vyboriv v Ukraini v konteksti yevropeiskoho dosvidu. [Reforming local election systems in Ukraine in the context of European experience] *Zhurnal Skhidnoievropeiskoho prava*. S. 32–43.
2. Ivanov D. Virtualizatsiia obshchestva. [Virtualization of society]. URL http://lib.ru/POLITOLOG/ivanov_d_v.txt
3. Konstytutsiine pravo Ukrainy (2017) [Constitutional law of Ukraine]/ za zah. red. M. V. Afanasievoi, A. A. Yezerova. Odesa: Yurydychna literature. 256 s.
4. Nesterovych V.F. (2020) Vyborcha kampaniia: Slovnyk slenhovykh terminiv ta vyraziv. [Election campaign: Dictionary of slang terms and expressions]. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K. S. 52–53
5. Peremoha na vyborakh: tekhnolohii, kampanii, pryntsyry (2016) [Victory in elections: technologies,

campaigns, principles] / za zah. red. M. D. orodka. Kyiv. 264 s.

6. Svekla K. A. (2015) Funktsionalni osoblyvosti vyborchych tekhnolohii ta yikh vplyv na masovist. [Functional features of electoral technologies and their impact on mass] Aktualni problemy polityky. No 56. S. 219–221

7. Solovev A. Y. 2014. Polytolohyia: polytycheskaia teoriia, polytycheskye tekhnolohyy. [Political science: political theory, political technology] Moskva: Aspekt Press. 575 s.

8. Sotsiolohichne doslidszhennia «3D-profilu uchastnykiv prezydentskykh vyboriv-2019». [Sociological study “3D-profiles of participants in the 2019 presidential election.] URL: <https://cpd.com.ua/uk/prezydentski-reitingi/>

9. Finalnyi zvit KVVU za rezultatamy sposterezhennia za pozacherhovymy vyboramy narodnykh deputativ Ukrainy 21 lypnia 2019 roku [Final report of the CVU on the results of observation of the early elections of People’s Deputies of Ukraine on July 21, 2019]/ VHO «Komitet vybortsiv Ukrainy». URL: <http://catcut.net/hsHJ> (data zvernennia: 01.02.2021).

Features of the use of political technology in the presidential and parliamentary elections of 2019

Bakhmetiev Andrii Yevheniiiovych

Postgraduate Student at the Department of Political Science and Law
South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky
Staroportofrankivska str., 26,
Odesa, Ukraine

The article considers the specifics of the use of election technology in the presidential and parliamentary campaigns of 2019.

It is substantiated that 2019 was a moment of rethinking the elections in the Ukrainian political sphere, as media technologies were able to overcome the administrative resource and prove their effectiveness.

It is determined that this year’s campaigns were radically different from all previous election campaigns in Ukraine: new channels of communication with voters made it an exceptional phenomenon in the history of the Ukrainian election process. However, despite the availability of media technology, politicians continue to use outdated manipulative technologies.

Attention is focused on the fact that one of the main problems in the development of political technology in Ukraine was the use of old technologies of administrative resources, or unsuccessful copying of the Western approach to election campaigns, without taking into account the peculiarities of Ukrainian realities.

It is shown that the process of virtualization has formed not only new forms of organization of public communication and analytics in politics, but also led to a radical change in the organization and conduct of elections.

The peculiarities of electoral technologies used in the 2019 elections have been identified.

It is shown that the preparation and conduct of elections is a kind of so-called moment of truth, albeit stretched in time. The organization of elections checks the country for the presence or absence of democracy, the rule of law, political culture, freedom and responsibility.

It is concluded that the analysis of the application of various electoral technologies and their methods both abroad and in Ukraine shows that the end result of elections for a political force depends not so much on their arsenal as on compliance with basic methodological principles of their development and application. Prospects for the evolution of the technological model of the electoral process in Ukraine are developing in a positive direction and are associated with gradual changes in the mass consciousness.

Key words: political technologies, political communication, mass media, political consciousness, public opinion, election strategy.